

ශ්‍රී ලංකාවේ සර්පයෝ

කටකප්පා (*Coelognathus helena*) නිරවදේශි වුව ද සපාකැමට
ලත්සාහ කරයි

ජීව විවිධත්වයෙන් අනූන රටක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ ගොඩබිමේත් රට අවට මුහුදේත් සර්ප විශේෂ සියයක් පමණ ජීවත් වේ. එම සංඛ්‍යාවෙන් දළ වශයෙන් 50% ක් පමණ අප රටට ආවේණික වේ.

මුහුදේ ජීවත්වන මුහුදු සර්පයින් හෙවත් වාලක්කඩි විශේෂ පහළොව හැරුණු විට ඉතිරි සර්පයින් රට පුරාම ඒ ඒ විශේෂයට අදාළ නිකේතනවල වාසය කරයි. •

මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 2,000 ක් පමණ ඉහළ කඳුකරයේ උග්‍ර විෂ සහිත සර්පයින් වාසය නොකරන අතර, පහතරට තෙත් කලාපයේ සර්ප විවිධත්වය ඉහළ තලයක පවතී.

මුහුදු තෙලියසා (*Hypnale nepa*) තෙත් කලාපීය වනාන්තරවල සුලභව හමුවේ.

වියළි කලාපයේ ජීවත් වන ජනතාවට එහි වසන සර්පයින් පිළිබඳව මනා දැනුමක් ලබාදීම තුළින් සර්ප දෂ්ඨන අවම කිරීමටත්, සර්පයින් සංරක්ෂණය කිරීමටත් ක්‍රමවේදයක් සකස්කොට එය ජනතාව අතරට ගෙනයාම මේ ව්‍යාපෘතියේ මූලික අරමුණ වේ.

සටහන සම්පාදනය -

කැමි මනමේන්ද්‍ර-ආරච්චි
වෛද්‍ය කලන මාදුවගේ
වෛද්‍ය අංජන සිල්වා
ආචාර්ය මාධව මීගස්කුඹුර

ජායාරූප අනුග්‍රහය -

රුවිර සෝමවීර

කරු මාපිලා හෙවත් ලේ මාපිලා (ඉහළ) හෙවත් නාග මාපිලා (පහළ) (*Boiga forsteni*) තෙත් නා වියළි කලාප දෙකේම වාර්තාවේ. සුව විදේශි සර්පයෙකි

ජෛව විවිධත්ව ලේඛනී කාර්යාලය
ජර්ජර හා ස්වාභාවික සම්පත් අමාත්‍යාංශය

ශ්‍රී ලංකාවේ සර්පයින්ගෙන් බහුතරය විෂ රහිත හෝ මද විෂ අතර උන්ට මිනිස් ජීවිතවලට හානි කිරීමේ හැකියාවක් නැත.

දෂ්ඨනයකදී මිනිසාට ජීවිත හානි සිදුකළ හැක්කේ සර්පයින් ඉතාම අතලොස්සකට පමණි. එනම් තෙල් කරවලා හෙවත් ඉන්දියානු තෙල් කරවලා හෙවත් මගමරුවා හෙවත් හබරලා (විද්‍යාත්මකව *Bungarus caeruleus*), මුදු කරවලා හෙවත් හත් කරවලා හෙවත් දුනු කරවලා හෙවත් ශ්‍රී ලංකානු තෙල් කරවලා (*Bungarus ceylonicus*), නයා (*Naja naja*) හා තිත් පොළඟා හෙවත් ආර පොළඟාට (*Daboia russelii*) පමණි. නමුත් දෂ්ඨනයකදී වකුගඩු වලට දැඩි හානි සිදුකරමින් ද්විතීකව සිදුවන අතුරු ආබාධ හේතුවෙන් මිනිස් ජීවිතවලට හානි සිදුකරන නිසා වැලි පොළඟා (*Echis carinatus*), මුකලන් තෙලිස්සා (*Hypnale nepa*), කුඩා මුකලන් තෙලිස්සා (*Hypnale walli*) හා පොළොං තෙලිස්සා හෙවත් කුණකටුවා ද (*Hypnale hypnale*) උග්‍ර විෂ සහිත සර්පයින් ලෙස මේ වන විට හඳුනාගෙන ඇත.

ඇඟැටුල්ලන්, හෙනකඳයින්, මාපිලුන් හා පොල්මල් කරවලුන් සුළු විෂ සහිත සර්පයින් වන අතර උන්ගේ විෂ මගින් මිනිස් ජීවිතවලට හානි සිදුනොවේ.

දියබරියන්, දියනයින්, ගැරඬින්, පලාබරියන්, කටකළුවන් හා පොළොවේ ගුල් තුළ ජීවත්වන පාංශු සර්පයින් නිර්විෂ සර්පයින් වේ. උන්ට මිනිසාට කිසිම හානියක් සිදුකළ නොහැකිය.

ගස් මත වාසය කරන පලා පොළඟා විෂ සහිත සර්පයෙකු වුව ද මිනිස් ජීවිතවලට හානියක් ගෙනදිය හැකි තත්ත්වයක් එම සර්ප විෂවලට නොමැත.

පලා පොළඟා (*Trimeresurus trigonocephalus*) තෙත් කලාපීය වනාන්තරවල සුලභය. පොළොන්නරුව හා රිටිගල ආදී වියළි කලාපීය පෙදෙස්වල ද ජීවත් වේ. මද විෂැති ය.

ශ්‍රී ලංකාවට ආවේණික සර්පයින්ගෙන් බහුතරය තෙත් කලාපීය වනාන්තරවල පැතිර ඇත. එමෙන්ම උග්‍ර විෂ සහිත සර්පයින්ගේ ඉහළතම ගහණයක් ජීවත්වන්නේ වියළි තැනිතලා බිම්වල බව මෙහිලා සඳහන් කළ යුතු ය.

ශ්‍රී ලංකාවට ආවේණික සර්පයින් අප රටේ ජීව විවිධත්වයේ අතිශයම වැදගත් කොටසක් බැවින් විශේෂයෙන්ම උන් ජීවත්වන තෙත් කලාපීය වනාන්තර ආරක්ෂා කිරීම ඉතා වැදගත් වේ.

මිනිසාගේ පරිභෝජනය සඳහා නිපදවන ධාන්‍ය කා දමන කෘන්තක මීයන් ගිල දමමින් උන්ගේ ගහණය

පාලනය කරන ප්‍රධානතම සත්ත්ව කාණ්ඩය සර්පයින් වේ. එම නිසා සර්පයින් මිනිසාගේ සතුරෙකු ලෙස නොව මිතුරෙකු ලෙස සැලකීම අතිශය වැදගත් ය.

වනාන්තර විනාශය, නාගරීකරණය, කෘෂි රසායන භාවිතය, වගුරු ගොඩකිරීම් ඇතුළු පරිසරයට හානි සිදුකරන බොහෝ මානව ක්‍රියාකාරකම් හේතු-කොටගෙන අප රට සර්ප සත්ත්වය වද වෙමින් පවතී. උන් සංරක්ෂණය කිරීම සඳහා ජනතාව දැනුවත් කිරීම කාලීන අවශ්‍යතාවයක් බව මේ වන විටත් හඳුනාගෙන ඇත.

ශ්‍රී ලාංකිකයින් බහුතරයක් තුළ සර්පයින් පිළිබඳව ඇති අල්ප දැනුම හේතුවෙන් උන් කෙරෙහි දක්වන අධික බියත්, පිළිකුලත්, පාරම්පරික පුරුදුන් නිසා දුටු තැන උන් මරාදැමීමට පෙළඹේ. ඉවක් බවක් නොමැතිව සර්පයින් මෙලෙස මරා දැමීම ද උන්ගේ පැවැත්මට අහිතකර ලෙස බලපා ඇත.

උග්‍ර විෂ සහිත සර්පයින් අනුකරණය කරන (උන් ආකාරයටම පෙනී සිටින) බොහෝ නිර්විෂ සර්පයින් ඇත. ජනතාව තුළ ඇති වැරදි අවබෝධය නිසාත්, උන් නිසියාකාරව හඳුනා ගැනීමට ඇති නොහැකියාව නිසාත් නිර්විෂ සර්පයින් බොහෝ විට මිනිසුන් අතින් වැනසී යයි .

(*Cylindrophis maculatus*) මෙම නිර්විෂ සර්පයා දිගයන කොළ රොබු අතර ජීවත් වේ

මල් කරවලා (*Balanophis ceylonensis*) සුළු විෂැති වන අතර, තෙත් කලාපීය වනාන්තරවලට පමණක් සීමා වී ඇත